

SportsSci 2016; 34(14):1311-1318. DOI: 10.1080/02640414.2015.1127401.

4. Kolayihakan, Nurullah Celik Examination of motivation, anxiety and imagery level of footballers from different leagues. *Revista de Psihologia del Deporte*. vol. 26, n. 3, 2017, pp. 23-27.
5. McNally, I. M. (2002). Contrasting concepts of competitive state-anxiety in sport: Multidimensional anxiety and catastrophe theories. *Athletic Insight: The Online Journal of Sport Psychology*, 4(2), 10-22.
6. McQuown, S. (2001). The effects of a cognitive intervention strategy on state anxiety and free throw shooting performance. ProQuest Dissertation Abstracts. (UMI No 3014354).
7. Vlachopoulos, S.P., Karageorghis, C.I., Terry, P.C. (2000). Motivation Profiles In Sport: A Self-Determination Theory Perspectives. *Research Quarterly For Exercises and Sport* 71(4), 387-397.

References

8. Weinberg RS, Gould D. *Foundations of sport and exercise psychology*. 6.ed. Champaign: Human Kinetics; 2014.
9. Pelletier LG, Fortier MS, Vallerand RJ, Brière NM. Associations among perceived autonomy support, forms of self-regulation, and persistence: a prospective study. *Motiv Emot* 2001; 25(4):279-306. DOI: 10.1023/A:1014805132406.
10. Forsman H, Grastén A, Blomqvist M, Davids K, Liukkonen J, Kontinen N. Development of perceived competence, tactical skills, motivation, technical skills, and speed and agility in young football players. *J Sports Sci* 2016; 34(14):1311-1318. DOI: 10.1080/02640414.2015.1127401.
11. Kolayihakan, Nurullah Celik Examination of motivation, anxiety and imagery level of footballers from different leagues. *Revista de Psihologia del Deporte*. vol. 26, n. 3, 2017, pp. 23-27.
12. McNally, I. M. (2002). Contrasting concepts of competitive state-anxiety in sport: Multidimensional anxiety and catastrophe theories. *Athletic Insight: The Online Journal of Sport Psychology*, 4(2), 10-22.
13. McQuown, S. (2001). The effects of a cognitive intervention strategy on state anxiety and free throw shooting performance. ProQuest Dissertation Abstracts. (UMI No 3014354).
14. Vlachopoulos, S.P., Karageorghis, C.I., Terry, P.C. (2000). Motivation Profiles In Sport: A Self-Determination Theory Perspectives. *Research Quarterly For Exercises and Sport* 71(4), 387-397.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2021.8(139).12

УДК: 796.41-055.1(44)

Романчук О. В.

**доктор педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри української та іноземних мов**

Коваль Р. С.

**кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української та іноземних мов**

Бубела О. Ю.

**кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
завідувач кафедри гімнастики**

Михайленко А. М.

**студентка II курсу факультету фізичної культури і спорту
Михайленко А. М.**

**студентка II курсу факультету фізичної культури і спорту
Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського**

ЗАРОДЖЕННЯ ТА СТАНОВЛЕННЯ РІЗНИХ ВИДІВ ГІМНАСТИКИ У ФРАНЦІЇ

У статті на основі праць провідних французьких науковців проаналізовано основні етапи зародження та становлення різних видів гімнастики у Франції від початку XIX століття до 1942 року. Встановлено, що найбільший вплив на розвиток галузі у визначений часовий період здійснили Francisco Amorós, Napoléon Laisné, Eugène Paz, Charles Cazalet, Joseph Sansbœuf, Georges Demenÿ, Philippe Auguste Tissié. Гімнастика набуває поширення в країні на початку XIX століття. У середині XIX століття інституціоналізація гімнастики відбувається на рівні лікарень (1847), військового (1852) та шкільного (1854).

Союз гімнастичних товариств Франції заснував 28 вересня 1873 року Eugène Paz. У 1942 році відбулося його об'єднання з Французькою жіночою федерацією гімнастики і фізичного виховання, внаслідок чого розпочала діяльність Французька гімнастична федерація. Французькі гімнасти, починаючи з Олімпійських ігор у Парижі (1900) на різного масштабу змаганнях і турнірах завжди показували стабільно високі результати, однак з 1930-х років вони розпочали знижуватися. Практичні результати дають можливість доповнити і розширити навчальні курси з історії фізичної культури для студентів ЗВО спортивного профілю в Україні. Перспективи подальших досліджень стосуватимуться ґрунтовного вивчення історії жіночої гімнастики у Франції, а також еволюції цього виду спорту у період з 1942 по 2022 роки.

Ключові слова: гімнастика, історія, розвиток, федерація, змагання, Франція, Олімпійські ігри.

Romanchuk Olha, Koval Rostyslav, Bubela Oleh, Mykhailenko Anastasiia, Mykhailenko Anna. The origin and development of gymnastics events in France. The article analyzes the main stages of the origin and formation of gymnastics events in France since the beginning of the XIX century to 1942 on the basis of the works of leading French scientists. The development of gymnastics in France does not attract much attention of Ukrainian specialists whose scientific interests are related to the study of physical education and sports in European countries, so the practical issues of our research will complement and expand the relevant courses on the history of physical education for students in Ukraine.

The purpose of the article is to study the main historical aspects of the development of gymnastics events in France. To achieve it, the following tasks should be performed: to analyze the literature on research issues; to identify key dates in the history of gymnastics in France; to describe the role of personalities who have contributed most to the evolution of the field in this country. According to the results of the study, we conclude that the greatest influence on the development of gymnastics in France since the beginning of the XIX century to 1942 was made by Francisco Amorós, Napoléon Laisné, Eugène Paz, Charles Cazalet, Joseph Sansbœuf, Georges Demeny, Philippe Auguste Tissé. In the middle of the XIX century the institutionalization of gymnastics took place at the level of hospitals (1847), military services (1852) and school (1854). In the last quarter of the XIX century, physical education became a compulsory subject in primary and secondary schools for boys and girls. The Union of Gymnastics Societies of France was founded September 28, 1873 by Eugène Paz. In 1942, it was merged with the French Women's Gymnastics and Physical Education Federation, which formed French Gymnastics Federation.

French gymnasts since the beginning of Olympic Games in Paris (1900) have always shown consistently high results at competitions and tournaments of various scales, but since the 1930s it has begun to decline. Our further research will focus on a thorough study of the history of women's gymnastics in France as well as the evolution of this sport in the period since 1942 to 2022.

Keywords: gymnastics, history, development, federation, competitions, France, Olympic Games.

Постановка проблеми. Франція є однією з провідних спортивних держав у світі, а гімнастика поряд з футболом, гандболом, тенісом, регбі, велоспортом, легкою атлетикою є надзвичайно популярною серед французів. Розвиток гімнастики у Франції не привертав належної уваги українських фахівців, чії наукові інтереси стосуються вивчення систем фізичного виховання і спорту в європейських країнах, тому практичні результати нашого дослідження дадуть можливість доповнити і розширити відповідні навчальні курси з історії фізичної культури для студентів закладів вищої освіти спортивного профілю в Україні.

Аналіз літературних джерел. Тематика роботи висвітлена у працях провідних французьких фахівців галузі. Зокрема, у 1984 році Raymond Barull опублікував книгу, яка стосується історії гімнастики «Les étapes de la gymnastique au sol et aux agrès en France et dans le monde» [7], у 1987 році вийшло друком дослідження Pierre Arnaud про французьких спортсменів другої половини XIX – початку XX століття «Les athlètes de la République: gymnastique, sport et idéologie républicaine, 1870–1914» [6], у 1991 році він же видав працю, присвячену зародженню фізичного виховання у Франції «Le militaire, l'écolier, le gymnaste: naissance de l'éducation physique en France, 1869–1889» [5]. У 1997 році Jacques Thibault опублікував дослідження про розвиток спорту і фізичного виховання у період з 1870 до 1970 року «Sport et éducation physique (1870–1970)» [21].

Низка статей стосується історії розвитку гімнастики в окремих регіонах Франції. Так, Jean Bréhon дослідив зародження регіональної асоціації гімнастів на півночі Франції «Les prémisses de la sportivisation de la gymnastique: l'exemple de l'association régionale des gymnastes du Nord (1879–1914)» [8], Benoît Caritey вивчав діяльність гімнастичних товариств в Ельзасі «De la gymnastique conscriptive à la gymnastique sportive (1919–1939), l'exemple de la fédération des sociétés de gymnastique d'Alsace» [10]. Окремі праці аналізують діяльність видатних постатей, котрі доклалися до розвитку цього виду спорту у Франції. Зокрема, Jean-Paul Callède опублікував велику та ґрунтовну статтю про багаторічного президента Міжнародної федерації гімнастики Charles Cazalet [9], а William Charpiet дослідив життєвий шлях одного із засновників Союзу гімнастичних товариств Франції Joseph Sansbœuf [11]. Grégory Quin описав професійну діяльність провідного фахівця з лікувальної гімнастики Napoléon Alexandre Laisné [19], праці Alfred Morel-Fatio [16], Marcel Spivak [20] та Philippe Virat [22] присвячені внеску Francisco Amorós у становлення та поширення гімнастики у Франції протягом першої половини XIX століття.

Мета статті полягає у вивченні основних історичних аспектів розвитку різних видів гімнастики у Франції. Для її досягнення потрібно виконати такі **завдання**: проаналізувати літературу з проблематики наукового дослідження; визначити ключові дати в історії становлення гімнастики у Франції; схарактеризувати роль персоналій, котрі найбільше доклалися до еволюції галузі у цій країні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Міжнародну федерацію гімнастики / Fédération internationale de gymnastique / FIG заснував 23 липня 1881 року у місті Liège (Бельгія) політик, президент Бельгійського гімнастичного союзу (Ligue belge de gymnastique) у 1878–1923 роках, президент Міжнародної федерації гімнастики (Fédération internationale de gymnastique) у 1881–1924 роках Nicolaas Jan Suréus (1842–1928). Він популяризував гімнастику як масовий вид спорту. Гімнастика була включена в програму відновлених Олімпійських ігор (1896) в Афінах. На початку до Європейської гімнастичної федерації входило три країни – Франція, Бельгія та Нідерланди, тому вона провадила діяльність під назвою «Bureau des fédérations européennes de gymnastique». Сучасну назву почали використовувати від початку 1920-х років, коли до її складу увійшла перша неєвропейська країна – США. Штаб-квартира Міжнародної федерації гімнастики за увесь період розташовувалась у багатьох містах: Льеж (Бельгія), Прага (Чехія), а після Другої світової війни змінила кілька локацій у Швейцарії – Женева, Lyss, Moutier, з 2008 року знаходиться за адресою: Avenue de la Gare, 12, Lausanne. З 2016 року Федерацію очолює японець Morinari Watanabe (1959), з-поміж її керівників з Франції був Charles Cazalet (1924–1933).

Проаналізувавши літературу з проблематики дослідження, ми встановили, що у 1780 році доктор Clément Joseph Tissot (1747–1826) опублікував свою працю «Медична та хірургічна гімнастика або дослідження про користь руху або різноманітних вправ для тіла і відпочинку для лікування захворювань» («Gymnastique médicale et chirurgicale ou essai sur l'utilité du mouvement ou des différents exercices du corps et du repos dans la cure des maladies»), де задекларував власні погляди стосовно лікування, користі від прогулянок, різноманітних рухливих ігор, занять спортом, зокрема, гімнастикою.

Гімнастика набуває поширення у першій половині XIX століття, що пов'язують з іменем іспанського полковника Francisco Amorós (1770–1848). Після переїзду до Франції та прийняття громадянства у середині 1810-х років він відкрив у Парижі перший заклад з фізичного виховання, отримавши необхідне для нього устаткування. У 1830 році Francisco Amorós опублікував французькою мовою настільну книгу з гімнастики «Le traité d'éducation physique, gymnastique et morale», де виклав власні погляди стосовно її ролі та значення [4; 16; 20; 22]. Зазначимо, що у той час у столиці Франції також вийшла праця «Gymnastique élémentaire, ou cours analytique et gradué d'exercices propres à développer et à fortifier l'organisation humaine» (1819), авторами якої були Peter Heinrich Clias (1780–1854) та Denis Baillet (1775–1866).

Смерть Francisco Amorós пройшла певним чином непоміченою через Революцію 1848 року, проте сьогодні могила батька французької гімнастики на цвинтарі Montrouasse у Парижі перебуває під опікою Французької гімнастичної федерації. Його ідеї та напрацювання впроваджуються у Військовій гімнастичній школі Joinville (École Normale Militaire de Gymnastique de Joinville), заснованій у 1852 році, де працювали двоє його учнів – Napoléon Laisné (1810–1896) та Charles d'Argy (1804–1870) [16; 20; 22]. У ній здійснювали спортивну підготовку кадрів для армії. Napoléon Laisné був першим, хто з 1847 року в паризькому госпіталі «Enfants malades» почав регулярно застосовувати гімнастику на прохання лікарів цього закладу. Grégoire Quin звертає увагу на цікавий факт – того ж 1847 року уперше зафіксовано термін «kinésithérapie» (кінезітерапія) у праці Carl August Georgii (1808–1881) «Kinésithérapie ou traitement des maladies par le mouvement selon la méthode de Ling» [1; 2; 15; 19]. Уже у 1849 році за участю Napoléon Laisné впроваджують гімнастику у паризькому госпіталі «Salpêtrière», в 1854 році – в «Bicêtre», у 1861 році – в «Enfants-assistés» [19].

Він був автором праць: «Gymnastique pratique, contenant la description des exercices, la construction et le prix des machines, et des chants spéciaux inédits: ouvrage destiné aux familles, aux établissements d'éducation, aux corps militaires» (1850); «Gymnastique des demoiselles, ouvrage destiné aux mères de famille» (1854; чотири прижиттєвих видання); «Applications de la gymnastique à la guérison de quelques maladies, avec observations sur l'enseignement actuel de la gymnastique» (1865); «Traité élémentaire de gymnastique classique avec chants notés à l'usage des enfants des deux sexes (pour toutes les maisons d'éducation, ainsi que les mères de familles)» (1867); «Observations sur l'enseignement actuel de la gymnastique civile et militaire» (1870) [19].

Отож, інституціоналізація гімнастики відбувається на рівні лікарень (1847), військовому (1852) – шляхом створення Військової гімнастичної школи Joinville, шкільному (1854) – з ініціативи міністра народної освіти Hippolyte Fortoul (1811–1856) [18; 19]. У травні 1861 року інженер Jean-Jacques Ziegler (1825–1888) організував у Guebwiller перше свято гімнастики у Франції, а в 1864 році заснував Асоціацію ельзаських гімнастів (Association des gymnastes alsaciens / AGA) [7].

У 1868 році вийшла друком доповідь доктора Jean-Baptiste Hillairet (1815–1882), що містила список викладачів гімнастики у Франції. Через їхню недостатню кількість у 1869 році було видано декрет тодішнього міністра народної освіти Victor Jean Duruy (1811–1894), за професією історика, стосовно «свідцтва про право викладати гімнастику» (certificat d'aptitude à l'enseignement de la gymnastique / CAEG), що незабаром стане обов'язковим для учителів гімнастики у ліцеях та коледжах. Це свідцтво стало прототипом Диплому викладача з фізичного виховання і спорту (Certificat d'aptitude au professorat d'éducation physique et sportive / CAPEPS) [6; 7; 12; 17; 21].

Союз гімнастичних товариств Франції (Union des sociétés de gymnastique de France / USGF) заснував 28 вересня 1873 року Eugène Paz (1835–1901) [6; 7; 12]. Ця організація керувала розвитком чоловічої гімнастики у Франції до квітня 1942 року [7]. Сам Eugène Paz був журналістом та викладачем одного із найкращих паризьких ліцеїв – Condorcet, кавалером ордену Почесного Легіону (1892). У 1859 році він заснував перше паризьке гімнастичне товариство під назвою «Les Amis de la gymnastique», у 1865 році опублікував працю «La Santé de l'esprit et du corps par la gymnastique: étude sur les exercices du corps depuis les temps les plus reculés jusqu'à nos jours, leurs progrès, leurs effets merveilleux, leurs diverses applications et leur combinaison avec l'hydrothérapie» та відкрив у столиці Франції приватний заклад, де викладав гімнастику, позбавлену мілітарних цілей [7].

Eugène Paz у 1868 році надрукував працю «La Gymnastique obligatoire» і створив журнал «Le moniteur de gymnastique» (сьогодні видається під назвою «Le Gymnaste»), у 1870 році видав праці «La Gymnastique raisonnée, moyen infaillible de prolonger l'existence et de prévenir les maladies» (згодом витримала кілька перевидань) та «Étude et traduction de De arte gymnastica», а в 1886 році – «Histoire de la gymnastique» [7]. Eugène Paz мав неврологічне захворювання, однак зумів перемогти його за допомогою занять гімнастикою та гідротерапією у Hippolyte Triat (1812–1881), засновника першого великого гімнастичного залу у Парижі.

Додамо, що Hippolyte Triat приділяв велику увагу значенню та розвитку системи фізичного виховання, методиці застосування гімнастичних вправ, його вважають одним із засновників важкої атлетики [3].

У період 1870-х та 1880-х років фізичне виховання стає обов'язковим предметом у закладах початкової та середньої освіти для хлопців і дівчат. З 1872 року Військова гімнастична школа Joinville відкривається для усіх і стає Школою гімнастики та фехтування (École de gymnastique et d'escrime) [5; 7].

Лише один французький гімнаст брав участь у відновлених Олімпійських іграх в Афінах (1896), однак у Парижі (1900) гімнастика стала одним із найпопулярніших видів спорту. У червні 1900 року відбулося відкриття велодрому у Vincennes, на яке прибуло понад 8000 гімнастів з усієї Франції. На Олімпійських іграх у Парижі переможцем став Gustave

Sandras (1872–1951). Noël Bas (1877–1960) та Lucien Démanet (1874–?) завоювали, відповідно, срібну і бронзову медалі [6; 7; 9; 12; 17; 21]. Зазначимо, що наступні золоті медалі з гімнастики на Олімпійських іграх для Франції здобули Albert Séguin (1891–1948) у 1924 (Париж) та Émilie Le Pennec (1987) у 2004 (Афіни).

З 1897 року протягом 34 років Союзом гімнастичних товариств Франції керував Charles Cazalet (1858–1933). Він походив з родини, котра займалася торгівлею вином, і після навчання у ліцеї в Бордо розпочав свою роботу на сімейному підприємстві. Будучи за своєю природою філантропом, він наприкінці XIX – на початку XX століть спрямував власну діяльність на соціально-економічний розвиток рідного краю. Гімнастика для нього була найкращим засобом для реалізації намірів та задумів. Ще у 1873 році батьки записали його в гімнастичне товариство в Бордо. У 1884 році Charles Cazalet заснував і розпочав керівництво власним гімнастичним товариством «La Bastidienne» (quartier de la Bastide) для того, щоб активізувати життя у кварталі для своїх сусідів та працівників. Він також відкрив перший курс для інструкторів-тренерів у Бордо. У 1893 році він брав участь у Конгресі з фізичного виховання, активно відстоюючи гімнастику та різноманітні ігри [9].

Ці успіхи з популяризації гімнастики надихнули його звернутися до європейського бюро з метою організації періодичних гімнастичних змагань. Перший міжнародний турнір відбувся в Антверпені (Бельгія) у 1903 році. Франція посіла перше місце у командному заліку. Charles Cazalet зайнявся організацією наступного турніру в Бордо у 1905 році, де Франція повторила власний успіх, а гімнаст Marcel Lalu (1882–1951) з міста Лімож зайняв перше місце в індивідуальному заліку. Marcel Lalu був учасником Олімпійських ігор у Парижі (1900), Лондоні (1908) та Стокгольмі (1912) [7; 9].

У 1908 році Charles Cazalet їздив на Олімпійські ігри у Лондоні в якості керівника французької делегації. У ті часи на різноманітних змаганнях Франція завжди посідала найвищі призові місця. Окрім Marcel Lalu, з-поміж тогочасних французьких гімнастів відзначимо Josef Martinez (1878–1945), учасника Олімпійських ігор в Парижі (1900), багаторазового призера чемпіонатів світу з гімнастики, а також Marco Torrès / Marcos Torrès Candela (1888–1963), кількарразового переможця та призера чемпіонатів світу, учасника Олімпійських ігор у Стокгольмі (1912) та Антверпені (1920). В Антверпені Marco Torrès здобув срібну медаль в індивідуальній першості, а разом із французькою командою виграв бронзову медаль [7; 12; 21].

Charles Cazalet приділяв багато уваги підготовці кадрів, найчастіше військових або колишніх військових, котрі походили зі Школи Joinville. На початку XX століття він фінансував створення у Сорбонні Вищих курсів з фізичного виховання (Cours supérieur d'éducation physique / CSEP) Georges Demeņy (1850–1917), котрий був фотографом, одним із винахідників кінематографа, а також гімнастом угорського походження. Georges Demeņy вважали засновником наукового підходу у фізичному вихованні, він був автором багатьох праць, співпрацював з Étienne-Jules Marey (1830–1904) у Парижі. Ці курси стали прообразом інтеграції у систему університетської освіти підготовки фахівців з фізичного виховання. У 1924 році під час конгресу у Парижі Charles Cazalet змінює бельгійця Nicolaas Jan Cupérus на посту керівника Міжнародної федерації гімнастики, виконуючи покладені на нього функції аж до своєї смерті у 1933 році [9].

У той час у французькій системі фізичного виховання і спорту (у тому числі, у гімнастиці) провадили діяльність ще кілька непересічних постатей. Philippe Auguste Tissie (1852–1935), за професією лікар, був одним із перших психоневропатологів у Франції. Він активно займався їздою на велосипеді, був одним із засновників велоперегонів Бордо–Париж, членом гімнастичного товариства «La Bastidienne», заснованого Charles Cazalet. Система гімнастики, з якою Philippe Tissie ознайомився у «la Bastidienne», його не влаштувала, тому у грудні 1888 року він заснував Жирондистську лігу фізичного виховання (Ligue girondine d'éducation physique / LGEP) з метою промоції традиційних активних ігор на свіжому повітрі [12; 13]. Paschal Grousset (1844–1909) був журналістом, політиком та письменником (мав кілька літературних псевдонімів).

Статті на спортивну тематику писав під псевдонімом Philippe Daryl, сприяв поширенню футболу у Франції [13; 14]. Joseph Sansboeuf (1848–1938), політик, член гімнастичного товариства в Ельзасі, один із засновників та президент Союзу гімнастичних товариств Франції, зробив важливий внесок у становлення цього спорту у Франції [11]. Починаючи з 1860-х років, він брав активну участь у гімнастичному товаристві у своєму рідному Guebwiller, згодом його делегували в Асоціацію ельзаських гімнастів. У липні 1881 року Joseph Sansboeuf був представником Союзу гімнастичних товариств Франції при створенні Європейської гімнастичної федерації. Згодом він приєднався до пропозиції Paschal Grousset стосовно створення Національної ліги з фізичного виховання (Ligue nationale de l'éducation physique / LNEP) [11; 13].

Напередодні Першої світової війни Philippe Tissie розглядав як пріоритет відповідну і належну підготовку для найслабших верств населення. На його думку, система французько-шведської гімнастики (gymnastique franco-suédoise) була оптимальною для здоров'я нації, сприяла формуванню відчуття громадянського обов'язку, хоробрості, самопожертви солдата. Серед численних праць Philippe Tissie відзначаємо «Précis de gymnastique rationnelle de plain-pied et à mains libres: gymnastique éducative (scolaire et militaire), gymnastique athlétique, gymnastique hygiénique de chambre» (1909) [7; 12; 21].

У 1914 році Союз гімнастичних товариств Франції об'єднав близько 1100 асоціацій. Десятки тисяч гімнастів було убито під час Першої світової війни. Єдиний син Charles Cazalet загинув у 1916 році. Після війни результати Франції на міжнародній арені були такими – на турнірах у Люблянці (1922) та у Ліоні (1926) країна посідає третє місце. На Олімпійських іграх у Парижі (1924) – друге, Олімпійські ігри в Амстердамі (1928) не принесли бажаних результатів, за 2 роки на турнірі у Люксембурзі французькі гімнасти здобули друге місце. З 1931 року починають проводити чемпіонати світу з гімнастики (перший відбувся у Парижі) [7].

Від цього часу результати Франції знижуються. Після Charles Cazalet, президентами Союзу гімнастичних товариств Франції були Louis Gaudier (?–?) у 1931–1937 роках, чемпіон Франції 1891 року, у 1908–1925 роках мер міста Clichy; Cyrille Wachmar (1851–1939) у 1937 році, засновник Регіональної асоціації гімнастів Півночі / Па-де-Кале

(Association régionale des Gymnastes du Nord / Pas-de-Calais) (1879); Georges Manchet (1869–?) у 1938 році; полковник Pierre Lecocq (1879–?) у 1939–1941 роках.

Ця організація керувала розвитком чоловічої гімнастики до квітня 1942 року, коли відбулося її об'єднання з Французькою жіночою федерацією гімнастики і фізичного виховання (Fédération féminine française de gymnastique et d'éducation physique / FFFGEP), внаслідок чого розпочала діяльність Французька гімнастична федерація (Fédération française de gymnastique / FFG) [7; 21].

За результатами проведеного дослідження робимо такі **ВИСНОВКИ**:

1) Найбільший вплив на розвиток гімнастики у Франції з початку XIX століття до 1942 року здійснили Francisco Amorós, Napoléon Laisné, Eugène Paz, Charles Cazalet, Joseph Sansbœuf, Georges Demeny, Philippe Auguste Tissié.

2) У середині XIX століття інституціоналізація гімнастики відбувається на рівні лікарень (1847), військовому (1852) та шкільному (1854) рівнях. В останній чверті XIX століття фізичне виховання стає обов'язковим предметом у закладах початкової та середньої освіти для хлопців і дівчат.

3) Союз гімнастичних товариств Франції заснував Eugène Paz 28 вересня 1873 року. У 1942 році відбулося його об'єднання з Французькою жіночою федерацією гімнастики і фізичного виховання, внаслідок чого розпочала діяльність Французька гімнастична федерація.

4) Французькі гімнасти, починаючи з Олімпійських ігор у Парижі (1900) на різного рівня змаганнях і турнірах завжди показували стабільно високі результати, однак з 1930-х років вони почали знижуватися.

Наші подальші наукові розвідки стосуватимуться ґрунтовного вивчення історії жіночої гімнастики у Франції, а також еволюції цього виду спорту у період з 1942 до 2022 рр.

Література

1. Данилевич М. В. Історичні аспекти розвитку фізичної та реабілітаційної медицини у Франції / Данилевич М. В., Романчук О. В., Коваль Р. С., Базиляк Н. О. // Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences. – 2019. – Vol. 7 (32). – pp. 35–38.
2. Данилевич М. В. Зародження та становлення кінезітерапії у Франції (1847–1914 рр.) / Данилевич М. В., Романчук О. В., Коваль Р. С., Стефанишин М. В. // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. – № 2 (50). – 2020. – С. 13–19.
3. Andrieu G. Antoine-Hippolyte Triat (1813–1881) // Le corps en mouvement, Précurseurs et pionniers de l'éducation physique. – Toulouse: Privat, 1981. – pp. 187–202.
4. Arnal Th. La révolution des mouvements. Gymnastique, morale et démocratie au temps d'Amorós (1818–1838). – Paris: L'Harmattan, 2009. – 193 p.
5. Arnaud P. Le militaire, l'écolier, le gymnaste: naissance de l'éducation physique en France, 1869–1889. – Lyon: Presses universitaires de Lyon, 1991. – 273 p.
6. Arnaud P. Les athlètes de la République: gymnastique, sport et idéologie républicaine, 1870–1914. – Toulouse: Privat, 1987. – 423 p.
7. Barrull R. Les étapes de la gymnastique au sol et aux agrès en France et dans le monde. – Paris: Fédération française de gymnastique, 1984. – 693 p.
8. Bréhon J. Les prémisses de la sportivisation de la gymnastique: l'exemple de l'association régionale des gymnastes du Nord (1879–1914) // STAPS. – 2008/2. – № 80. – pp. 73–84.
9. Callède J.-P. Charles Cazalet (1858–1933), patron bordelais. Philanthropie, réseaux d'action sociale et modernisation de la vie locale // Bulletin d'histoire de la sécurité sociale. – № 40. – Juillet, 1999. – pp. 47–76.
10. Caritey B. De la gymnastique conscriptive à la gymnastique sportive (1919–1939), l'exemple de la fédération des sociétés de gymnastique d'Alsace // Science et motricité. ACAPS. – № 40. – Paris: Institut national du sport et de l'éducation, 2000. – pp. 3–9.
11. Charpier W. Joseph Sansbœuf (1848–1938): Itinéraire d'un gymnaste alsacien engagé (de l'AGA à la LNEP en passant par la LDP) // STAPS. – № 56. – 2001/3. – pp. 19–31.
12. Latte J. La gymnastique. – Paris: Vigot, 1948. – 217 p.
13. Lebecq P.-A. Paschal Grousset et la Ligue Nationale de l'Éducation Physique. – Paris: L'Harmattan, 1997. – 296 p.
14. Lebecq P.-A. Une œuvre politique éclairée par la science. Paschal Grousset (1844–1909) et l'éducation physique // Sciences sociales et sport. – № 5. – 2012. – pp. 87–117.
15. Monet J. Émergence de la kinésithérapie en France à la fin du XIXème et au début du XXème siècle. Une spécialité médicale impossible. Genèse, acteurs et intérêts de 1880 à 1914. Thèse pour le doctorat en sociologie. – Paris, 2003. – 705 p.
16. Morel-Fatio A. Don Francisco Amorós, marquis de Sotelo, fondateur de la gymnastique en France // Bulletin Hispanique. – T. 26, № 3. – 1924. – pp. 209–240.
17. Piard Cl. Éducation physique et sport: petit manuel d'histoire élémentaire. – Paris: L'Harmattan, 2001. – 123 p.
18. Poyer A. 1854: aux origines de l'institutionnalisation de la gymnastique scolaire. Contexte et portée de l'arrêté Fortoul // STAPS. – № 71, 2006. – pp. 53–69.
19. Quin G. Un professeur de gymnastique à l'hôpital. Napoléon Laisné (1810–1896) introduit la gymnastique à l'hôpital des Enfants malades (1847) // STAPS. – 2009/4. – № 86. – pp. 79–91.

20. Spivak M. Francisco Amoros y Ondeano, précurseur et fondateur de l'éducation physique en France (1770–1848) // *Le corps en mouvement, Précurseurs et pionniers de l'éducation physique.* – Toulouse: Privat, 1981. – pp. 159–173.
21. Thibault J. Sport et éducation physique (1870–1970). L'influence du mouvement sportif sur l'évolution de l'éducation physique dans l'enseignement secondaire français: étude historique et critique. – Paris: Vrin, 1997. – 266 p.
22. Virat Ph. Le colonel Francisco Amorós et l'essor de la gymnastique en France // *Bulletin de la Société historique et archéologique du XVe arrondissement de Paris.* – Automne 2008. – №32. – pp. 3–27.

References

1. Danylevych, M. V., Romanchuk, O. V., Koval, R. S., Bazyljak, N. O. (2019), "Istorychni aspekty rozvytku fizychnoi ta reabilitatsiinoi medytsyny u Frantsii", *Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences*, Vol. 7 (32), pp. 35–38.
2. Danylevych, M. V., Romanchuk, O. V., Koval, R. S., Stefanyshyn, M. V. (2020), "Zarodzhennia ta stanovlennia kineziterapii u Frantsii (1847–1914 rr.)", *Physical Education, Sport and Health Culture in Modern Society*, № 2 (50), pp. 13–19.
3. Andrieu, G. (1981), "Antoine-Hippolyte Triat (1813–1881)", *Le corps en mouvement, Précurseurs et pionniers de l'éducation physique*, Toulouse: Privat, pp. 187–202.
4. Arnal, Th. (2009), "La révolution des mouvements. Gymnastique, morale et démocratie au temps d'Amorós (1818–1838)", Paris: L'Harmattan.
5. Arnaud, P. (1991), "Le militaire, l'écolier, le gymnaste: naissance de l'éducation physique en France, 1869–1889", Lyon: Presses universitaires de Lyon.
6. Arnaud, P. (1987), "Les athlètes de la République: gymnastique, sport et idéologie républicaine, 1870–1914", Toulouse: Privat.
7. Barrull, R. (1984), "Les étapes de la gymnastique au sol et aux agrès en France et dans le monde", Paris: Fédération française de gymnastique.
8. Bréhon, J. (2008), "Les prémisses de la sportivisation de la gymnastique: l'exemple de l'association régionale des gymnastes du Nord (1879–1914)", *STAPS*, № 80, pp. 73–84.
9. Callède, J.-P. (1999), "Charles Cazalet (1858–1933), patron bordelais. Philanthropie, réseaux d'action sociale et modernisation de la vie locale", *Bulletin d'histoire de la sécurité sociale*, № 40, pp. 47–76.
10. Caritey, B. (2000), "De la gymnastique conscriptive à la gymnastique sportive (1919–1939), l'exemple de la fédération des sociétés de gymnastique d'Alsace", *Science et motricité*, № 40, ACAPS, Paris: Institut national du sport et de l'éducation, pp. 3–9.
11. Charpier, W. (2001), "Joseph Sansbœuf (1848–1938): Itinéraire d'un gymnaste alsacien engagé (de l'AGA à la LNEP en passant par la LDP)", *STAPS*, № 56, pp. 19–31.
12. Latte, J. (1948), "La gymnastique", Paris: Vigot.
13. Lebecq, P.-A. (1997), "Paschal Grousset et la Ligue Nationale de l'Éducation Physique". Paris: L'Harmattan.
14. Lebecq, P.-A. (2012), "Une œuvre politique éclairée par la science. Paschal Grousset (1844–1909) et l'éducation physique", *Sciences sociales et sport*, № 5, 2012, pp. 87–117.
15. Monet, J. (2003), "Émergence de la kinésithérapie en France à la fin du XIXème et au début du XXème siècle. Une spécialité médicale impossible. Genèse, acteurs et intérêts de 1880 à 1914", Thèse pour le doctorat en sociologie. Paris.
16. Morel-Fatio, A. (1924), "Don Francisco Amorós, marquis de Sotelo, fondateur de la gymnastique en France", *Bulletin Hispanique*, T. 26, № 3, pp. 209–240.
17. Piard, Cl. (2001), "Éducation physique et sport: petit manuel d'histoire élémentaire". Paris: L'Harmattan.
18. Poyer, A. (2006), "1854: aux origines de l'institutionnalisation de la gymnastique scolaire. Contexte et portée de l'arrêté Fortoul", *STAPS*, № 71, pp. 53–69.
19. Quin, G. (2009), "Un professeur de gymnastique à l'hôpital. Napoléon Laisné (1810–1896) introduit la gymnastique à l'hôpital des Enfants malades (1847)", *STAPS*, № 86, pp. 79–91.
20. Spivak, M. (1981), "Francisco Amoros y Ondeano, précurseur et fondateur de l'éducation physique en France (1770–1848)", *Le corps en mouvement, Précurseurs et pionniers de l'éducation physique*, Toulouse: Privat, pp. 159–173.
21. Thibault, J. (1997), "Sport et éducation physique (1870–1970). L'influence du mouvement sportif sur l'évolution de l'éducation physique dans l'enseignement secondaire français: étude historique et critique", Paris: Vrin.
22. Virat, Ph. (2008), "Le colonel Francisco Amorós et l'essor de la gymnastique en France", *Bulletin de la Société historique et archéologique du XVe arrondissement de Paris*, №32, pp. 3–27.